

บทที่ 4

ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการเปิดรับการสื่อสารกับความรู้ ทักษะ และ การออกเสียงของ
คณะกรรมการสภาตำบล

จุดมุ่งหมายของบทนี้ เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษา
ครั้งนี้ เพื่อเป็นการพิสูจน์สมมุติฐานที่ตั้งไว้คือ

1. ปริมาณการเปิดรับการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับความรู้ของคณะกรรมการสภาตำบล
ในเรื่องเกี่ยวกับโครงการสร้างงานในชนบท
2. ปริมาณการเปิดรับการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับทักษะของคณะกรรมการสภาตำบล
ที่มีต่อโครงการสร้างงานในชนบท
3. ปริมาณการเปิดรับการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจอนุมัติให้ดำเนินงาน
ตามโครงการสร้างงานในชนบทของคณะกรรมการสภาตำบล
4. ปัจจัยเกี่ยวกับผลประโยชน์มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจอนุมัติให้ดำเนินงาน
ตามโครงการสร้างงานในชนบท
5. ปริมาณการเปิดรับการสื่อสาร ความรู้ ทักษะ และการตัดสินใจอนุมัติให้ดำเนิน
งานตามโครงการสร้างงานในชนบทของคณะกรรมการสภาตำบล ไม่มีความแตกต่างกันระหว่าง
กลุ่มคณะกรรมการสภาตำบลขนาดใหญ่และขนาดกลาง
6. ปริมาณการเปิดรับการสื่อสาร ความรู้ ทักษะของคณะกรรมการสภาตำบล
มีความสัมพันธ์กับผลของโครงการสร้างงานในชนบทที่ได้นำเงินการเสร็จสิ้นไปแล้วในปี 2524

ในการพิสูจน์สมมุติฐานทั้ง 6 ข้อนี้ ผู้วิจัยจะเสนอลักษณะทั่วไปของตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ก่อน โดยจะแสดงให้เห็นถึงการเปิดรับการสื่อสารของ คณะกรรมการสภาตำบล แหล่งข่าวสารที่มีบทบาทสำคัญ ระดับความรู้ ทักษะคติ การตัดสินใจ อนุมัติโครงการ และเหตุผลที่ใช้ประกอบการพิจารณาอนุมัติโครงการ ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงสภาพ โดยทั่วไปของตัวแปร แล้วจึงจะพิสูจน์สมมุติฐานในลำดับต่อไป

1. การเปิดรับการสื่อสาร

จากการสำรวจถึงลักษณะโดยทั่วไปในเรื่องการเปิดรับการสื่อสารของ คณะกรรมการสภาตำบล พบว่า กรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่ได้รับทราบข่าวสารจากแหล่งข่าว- สารประเภทบุคคลมากกว่าแหล่งข่าวสารประเภทอื่น ๆ ดังรายละเอียดจากรายการที่ 12 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการสภาตำบล จำแนกตาม แหล่งข่าวสารที่กรรมการสภาตำบลได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับ โครงการสร้างงานในชนบท*

ประเภทของแหล่งข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย (X̄)
1. จากการอบรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการสภาตำบล ที่จังหวัด	103	3.8	
2. จากการอบรมกรรมการสภาตำบล โดยเจ้าหน้าที่ทางอำเภอ	218	8.0	
3. จากการประชุมประจำเดือนที่อำเภอ	173	6.4	

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและรายละเอียดของกรรมการสภาตำบล จำแนกตามแหล่งข่าวสารที่กรรมการสภาตำบลได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับโครงการสร้างงานในชนบท (ต่อ)

ประเภทของแหล่งข่าวสาร	จำนวน	รายละเอียด	ค่าเฉลี่ย (ข)
4. จากการให้คำแนะนำโดยเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอที่ออกท้องที่ เช่น นายอำเภอ ปลัดอำเภอ พัฒนาการ เจ้าหน้าที่การเกษตร เป็นต้น	211	7.8	
5. จากการออกคำสั่งขอยาจา และหนังสือจากเจ้าหน้าที่อำเภอ	123	4.5	
6. จากการประชุมสภาตำบลเพื่อพิจารณาโครงการ กสช. โดยตรง	220	8.1	
7. จากการประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน	117	4.3	
8. จากประธานสภาตำบล (กำนัน)	182	6.7	
9. จากการพูดคุยในยามว่างระหว่างกรรมการสภาตำบลด้วยกัน	115	4.2	
10. จากเลขาสภาตำบล	137	5.1	
11. จากที่ปรึกษาสภาตำบล	133	4.9	
12. จากผู้ที่มีความรู้เรื่อง กสช. ที่อยู่ในหมู่บ้านหรือตำบลของท่าน	99	3.7	

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการสภาตำบล จำแนกตาม
แหล่งข่าวสารที่กรรมการสภาตำบลได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับ
โครงการสร้างงานในชุมชน* (ต่อ)

ประเภทของแหล่งข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)
13. จากการพบปะพูดคุยกับชาวบ้าน	69	2.5	
14. จากคำแนะนำของชาวบ้านเวลา ท่านเรียกประชุม	80	3.0	
15. จากข่าววิทยุ	118	4.4	
16. จากข่าวโทรทัศน์	48	1.8	
17. จากข่าวหนังสือพิมพ์	75	2.8	
18. จากวารสารก้านัน ฎใหญ่บาน	60	2.2	
19. จากหนังสือคู่มือการทำงาน กสช.	99	3.7	
20. จากป้ายโปสเตอร์ที่ปักไว้ที่โครงการ	72	2.7	
21. จากป้ายประกาศของทางราชการที่ อำเภอหรือทอน ๆ	66	2.4	
22. จากคำสั่งเป็นหนังสือจากอำเภอ	87	3.2	
23. จากเอกสารที่แจกให้ขณะอบรม กรรมการสภาตำบล	101	3.7	
24. จากแหล่งอื่น ๆ (ไปตระเวนควยถาม)	5	0.2	
รวม	2,711	100	10.59

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ข้อสังเกตประการหนึ่งสำหรับการเปิดรับการสื่อสารจากตารางที่ 12 นี้คือ แหล่งข่าวสารประเภทบุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ ซึ่งเป็นข้าราชการนั้น เป็นแหล่งข่าวสารที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดและการกระทำของคณะกรรมการสภาตำบล ทั้งนี้ เนื่องจากบุคคลเหล่านั้นส่วนใหญ่เป็นผู้บังคับบัญชา หรือเป็นผู้ที่คณะกรรมการสภาตำบลให้ความเคารพนับถือ และให้ความเกรงใจ จากตารางจะพบว่า แหล่งข่าวสารส่วนใหญ่ที่กรรมการสภาตำบลเลือกเปิดรับคือ การอบรมโดยเจ้าหน้าที่อำเภอ 8% การประชุมประจำเดือน 6.4% จากการแนะนำจากเจ้าหน้าที่ 7.8% จากคำแนะ 6.7% และจากเลขาฯ 5.1% เป็นต้น ส่วนสื่อมวลชนที่เปิดรับมากที่สุดคือวิทยุ 4.8% แต่เมื่อพิจารณาถึงค่าเฉลี่ยการเปิดรับการสื่อสารของคณะกรรมการสภาตำบลแล้วพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.59 จากจำนวนสื่อที่เปิดรับ 24 ประเภท แสดงว่า โดยทั่วไปกรรมการสภาตำบลมีระดับการเปิดรับการสื่อสารที่สูงพอสมควร

2. ความรู้เกี่ยวกับโครงการสร้างงานในชนบทของคณะกรรมการสภาตำบล

จากการศึกษาถึงระดับความรู้เกี่ยวกับโครงการสร้างงานในชนบท ซึ่งรวมถึงความรู้เกี่ยวกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และความรู้เกี่ยวกับโครงการ กสช. ที่สภาตำบลได้ดำเนินการอยู่ พบว่า โดยทั่วไปกรรมการสภาตำบลมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับสูงมาก ดังพิจารณาได้จากตารางที่ 13 ดังต่อไปนี้

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการสภาตำบล จำแนกตาม
ระดับความรู้เกี่ยวกับโครงการสร้างงานในชนบท

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของคะแนน ที่กรรมการสภาตำบล แต่ละคนได้รับจากกา คะแนนเต็ม 24
ความรู้สูง	180	73.3	
ความรู้ปานกลาง	39	15.2	$\bar{x} = 20.53$
ความรู้ต่ำ	37	14.5	
รวม	256	100	

เมื่อพิจารณาจากตารางแล้วจะพบว่า กรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับโครงการ กสช. สูงร้อยละ 70.3, ความรู้ปานกลาง ร้อยละ 15.2, และความรู้ต่ำเพียงร้อยละ 14.5 ค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนที่กรรมการสภาตำบลได้รับเท่ากับ 20.53 แสดงว่า กรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่ ความรู้เกี่ยวกับโครงการ กสช. สูงมาก

3. ทัศนคติของคณะกรรมการสภาตำบลที่มีต่อโครงการ กสช.

จากการสำรวจทัศนคติโดยทั่วไปของคณะกรรมการสภาตำบล ในเขตอำเภอม่วงสามสิบ ที่มีต่อโครงการ กสช. แล้ว พบว่า กรรมการสภาตำบลมีทัศนคติที่ดีต่อโครงการ กล่าวคือ กรรมการสภาตำบลมีความเห็นว่า โครงการนี้เป็นโครงการที่มีประโยชน์ต่อราษฎร และสามารถทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรดีขึ้นถ้าโครงการประสบผลสำเร็จ จึงพิจารณาได้จากตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการสภาตำบล จำแนกตาม
ระดับทัศนคติที่มีต่อโครงการ กสช.

ระดับทัศนคติของกรรมการสภาตำบล ที่มีต่อโครงการ กสช.	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของคะแนน ทัศนคติที่กรรมการสภาตำบล แต่ละคนได้รับจากค่าคะแนน เต็ม 84
เห็นว่าโครงการ กสช. มีประโยชน์ อย่างมาก	201	78.5	
เห็นว่าโครงการ กสช. มีประโยชน์ ปานกลาง	34	13.3	73.6
เห็นว่าโครงการ กสช. มีประโยชน์ น้อยมาก	21	8.2	
รวม	256	100	

เมื่อพิจารณาจากตารางแล้ว จะพบว่า กรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่มีทัศนคติ
ในทางบวก คือเห็นว่าโครงการ กสช. เป็นโครงการที่มีประโยชน์ต่อราษฎรอย่างมาก
ร้อยละ 78.5 เห็นว่ามีประโยชน์ปานกลางร้อยละ 13.3 และมีประโยชน์น้อยร้อยละ 8.2
เมื่อพิจารณาประกอบกับค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของทัศนคติของกรรมการสภาตำบลแล้ว
แสดงว่า กรรมการสภาตำบลมีทัศนคติในทางที่ดีต่อโครงการ กสช. สูงมาก

4. การออกเสียงลงคะแนนของคณะกรรมการสภาตำบล

จากการศึกษาถึงลักษณะการออกเสียงอนุมัติโครงการ กสช. ของคณะกรรมการ
สภาตำบล ผู้วิจัยพบว่า กรรมการสภาตำบลโดยทั่วไปให้การสนับสนุนโครงการทุกโครงการ
ที่สภาตำบลของตนจัดทำ ถึงรายละเอียดจากตารางที่ 15 ต่อไปนี้

ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการสภาตำบล จำแนก
ตามการออกเสียงให้แก่โครงการในเขตตำบลของตน และ
แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ในการออกเสียงของคณะกรรมการสภาตำบล

ค่าคะแนนการออกเสียงสนับสนุน ของสมาชิกแต่ละคน	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ค่าคะแนนเฉลี่ยการออก เสียงของกรรมการสภาตำบล($\bar{x}$)
คัดค้านทุกโครงการในเขตตำบล	9	3.5	
สนับสนุนน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของ จำนวนโครงการในตำบล	7	2.7	
สนับสนุนตั้งแต่ครึ่งหนึ่งขึ้นไป ของจำนวนโครงการในเขต ตำบล	67	26.2	0.87
สนับสนุนทุกโครงการในตำบลของตน	171	66.8	
ไม่ตอบ	2	0.8	
รวม	256	100	0.87

เมื่อพิจารณาจากรายแล้วจะพบว่า กรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่ร้อยละ
66.8 สนับสนุนโครงการ กสช. ทุกโครงการในเขตตำบลของตน รองลงมาคือ สนับสนุน
ตั้งแต่ครึ่งหนึ่งขึ้นไปของจำนวนโครงการในเขตตำบลของตนร้อยละ 26.0 สนับสนุนน้อยกว่า
ครึ่งหนึ่งของจำนวนโครงการร้อยละ 2.7 และคัดค้านทุกโครงการในเขตตำบลของตนร้อยละ
3.5 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยการออกเสียงสนับสนุนของกรรมการสภาตำบลทั้งหมดได้ค่า
0.87 ($\bar{x} = 0.87$ จากค่าคะแนนเต็ม 1) แสดงว่ากรรมการสภาตำบลโดยส่วนใหญ่ให้การ
สนับสนุนโครงการ กสช. ในเขตตำบลของตนสูงมาก

5. เหตุผลที่ใช้ในการพิจารณาอนุมัติโครงการ

จากการศึกษาทฤษฎีเรื่องกลุ่มผลประโยชน์ของ โอลสัน¹ ผู้วิจัยพบว่า ตามทฤษฎีนี้ ในการทำงานกันเป็นกลุ่มนั้น ถ้าแต่ละบุคคลมุ่งกระทำเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว หรือผลประโยชน์ของพวกพ้องตนเองโดยอาศัยกลุ่มเป็นเครื่องมือแล้ว กิจกรรมใด ๆ ที่กลุ่ม กระทำขึ้นก็จะประสบกับความล้มเหลวได้เช่นกัน ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้สร้างแบบสอบถามขึ้นเพื่อ ศึกษาถึงอิทธิพลของตัวแปรตัวนี้ โดยตั้งคำถามเกี่ยวกับเหตุผลที่ใช้ในการพิจารณาอนุมัติโครงการ กสช. ของคณะกรรมการสภาตำบล เพื่อจะทราบว่าเหตุผลที่ใช้อนุมัติโครงการ กสช. ของ คณะกรรมการสภาตำบลนั้นเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว หรือเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดย กำหนดให้คำตอบที่ถูกต้องเป็นคำถามที่กรรมการสภาตำบลทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และคำตอบ ผิด เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งผลปรากฏว่า คำตอบของกรรมการสภาตำบลที่ได้นั้น กรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่ตอบว่า การอนุมัติหรือคัดค้านโครงการ ตำบลมุ่งพิจารณาถึงผลประโยชน์ ราษฎรส่วนใหญ่เป็นสำคัญ ซึ่งก็แสดงว่า กรรมการสภาตำบลนั้นคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม เป็นสำคัญ ดังปรากฏในตารางที่ 16 ดังต่อไปนี้

¹ อางแลว, ในแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.

ตารางที่ 16 เหตุผลของคณะกรรมการสภาตำบลที่ใช้ในการพิจารณาอนุมัติ
โครงการ กสช. (จากแบบสอบถามข้อ 64 ถึงข้อ 72)

คำถามข้อที่	ตอบถูก	ตอบผิด
1. ในการพิจารณาจัดทำโครงการประเภทที่ 1 (แหล่งน้ำ) ในเขตตำบลของท่าน <u>ท่านคำนึงถึงเหตุผลอะไร</u>	135 (52.7%)	121 (47.3%)
2. เมื่อสภาตำบลได้งบประมาณ กสช. มา ท่านทำอย่างไร	232 (90.6%)	24 (9.4%)
3. ในการอนุมัติให้จัดทำโครงการสร้างถนน ท่านคำนึงถึงเหตุผลอะไรมากที่สุด	238 (93%)	18 (7%)
4. ในฐานะที่ท่านเป็นกรรมการสภาตำบล ท่านควรทำหน้าที่อย่างไร	138 (53.9%)	118 (7%)
5. ในการพิจารณาจัดทำโครงการ กสช. ทุกประเภท ทุกโครงการ <u>ท่านควรทำอย่างไร</u>	238 (จากแบบสอบถามข้อ 64 ถึงข้อ 72)	18 (7%)
6. ในฐานะที่ท่านเป็นกรรมการสภาตำบล ขอความต่อไปนี้ อะไรสำคัญที่สุด	173 (67.6%)	83 (32.4%)
7. ในการคัดค้านโครงการบางโครงการ ที่สภาตำบลจัดทำ ท่านมีเหตุผลอย่างไร	(รวมเกณฑ์ของ กสช. et ยานอ 53) (87%)	(12.9%)
8. ถ้าชาวบ้านมาร้องเรียนท่านว่า ถูกถนนตามโครงการ กสช. ตัดถนนที่นา ท่านจะแนะนำอย่างไร	245 (95.7%)	11 (4.3%)

ตารางที่ 16 เหตุผลของคณะกรรมการสภาตำบลที่ใช้ในการพิจารณา
อนุมัติโครงการ กศช. (ต่อ)

คำถามข้อที่	ตอบถูก	ตอบผิด
9. สมมุติว่า มีหมู่บ้าน ก. ซึ่งราษฎรชาวภูเขาลด นำมาขอร้องให้ท่านยกโครงการสร้าง แหล่งน้ำที่จะสร้างในบริเวณหมู่บ้านของท่าน ไปสร้างยังหมู่บ้าน ก. เพราะจะทำให้ ราษฎรส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์จากแหล่งน้ำนั้น มากกว่าที่จะสร้างในหมู่บ้านของท่าน ท่านจะ ยินยอมหรือไม่	215 (84%)	41 (16%)

เมื่อพิจารณาลักษณะของตัวแปรจากตารางที่ 12, 13, 14, 15 และ 16 แล้ว
จะพบว่า ลักษณะโดยทั่วไปของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ การเปิดรับการสื่อสาร
ความรู้ ทักษะคิด การออกเสียงอนุมัติโครงการของคณะกรรมการสภาตำบลอยู่ในระดับสูง
และเหตุผลที่ใช้ในการพิจารณาอนุมัติโครงการนั้น คณะกรรมการสภาตำบลนั้นต่างคำนึงถึง
ผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ ซึ่งเมื่อนำตัวแปรเหล่านี้มาวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์เพื่อ
พิสูจน์สมมุติฐานข้อ 1-6 แล้ว ปรากฏผลดังตารางที่ 17 ดังต่อไปนี้

6. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการพิสูจน์สมมุติฐาน

ตารางที่ 17 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับการสื่อสารกับความรู้ การเปิดรับการสื่อสารกับทัศนคติ การเปิดรับการสื่อสารกับการตัดสินใจ และปัจจัยเกี่ยวกับผลประโยชน์กับการตัดสินใจ โดยตั้งระดับความมีนัยสำคัญไว้ที่ .05 ($\alpha = .05$)

ตัวแปรอิสระ (X)	ตัวแปรตาม (Y)	ค่าสหสัมพันธ์ (r)	นัยสำคัญทางสถิติ
ปริมาณการเปิดรับ การสื่อสาร	ความรู้ของคณะกรรมการ สภาตำบล	.004	N. S.
ปริมาณการเปิดรับ การสื่อสาร	ทัศนคติของคณะกรรมการ สภาตำบล	.015	N. S.
ปริมาณการเปิดรับ การสื่อสาร	การตัดสินใจอนุมัติ โครงการ	.007	N. S.
ปัจจัยเกี่ยวกับ ผลประโยชน์	การตัดสินใจอนุมัติ โครงการ	-.177	*

N. S. = ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P = 0.05$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.05$

จากตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่า เมื่อวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แล้ว พบว่า ปริมาณการเปิดรับการสื่อสารไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ทัศนคติ และการตัดสินใจอนุมัติโครงการ กสช. ของคณะกรรมการสภาตำบลที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งหมายความว่า ความรู้ ทัศนคติ และการตัดสินใจอนุมัติโครงการของคณะกรรมการสภาตำบลนั้นมิได้เป็นผลมาจากปริมาณการเปิดรับข่าวสารแต่อย่างใด แต่เมื่อพิจารณาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับผลประโยชน์กับการตัดสินใจอนุมัติโครงการ กสช. แล้ว พบว่า มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ $-.177$ ซึ่งเป็นลักษณะความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้าม กล่าวคือ ถ้าสภาตำบลจัดทำโครงการน้อยโครงการ

ค่าใช้จ่ายประมาณโครงการละมาก ๆ การออกเสียงสนับสนุนจะน้อยลงในทำนองเดียวกัน
สภาตำบลจัดทำโครงการหลาย ๆ โครงการ กระจายไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ในเขต
ตำบล โดยจัดทำโครงการเล็ก ๆ ใช้งบประมาณแค่น้อยแล้ว การออกเสียงสนับสนุนของ
กรรมการสภาตำบลจะเพิ่มขึ้น ปรากฏการณ์นี้อธิบายได้ว่า เพราะโดยทั่วไปแล้วกรรมการ
สภาตำบลมักจะแก่งแย่งงบประมาณกัน กล่าวคือ พยายามดึงโครงการต่าง ๆ ไปจัดทำใน
บริเวณหมู่บ้านของตน ทั้งนี้เพื่อแสดงให้ราษฎรในหมู่บ้านของตนเองเห็นว่าตนเองเป็นผู้รักษา
ผลประโยชน์ให้กับหมู่บ้านในฐานะที่เป็นตัวแทนของหมู่บ้านไปนั่งในสภาตำบล

7. การเปรียบเทียบปริมาณการเปิดรับการสื่อสาร ความรู้ ทักษะ และ การ ออกเสียงของคณะกรรมการกลุ่มขนาดใหญ่กับกลุ่มขนาดกลาง

ในการเปรียบเทียบปริมาณการเปิดรับการสื่อสาร ความรู้ ทักษะ และ การ
ออกเสียงอนุมัติโครงการของกลุ่มคณะกรรมการขนาดใหญ่ (สมาชิก 23-31 คน) และกลุ่ม
คณะกรรมการขนาดกลาง (สมาชิก 13-22 คน) พบว่า กลุ่มของคณะกรรมการสภาตำบล
ที่มีจำนวนสมาชิกน้อยที่สุดคือ 13 คน ดังนั้น กลุ่มขนาดเล็กที่มีสมาชิกระหว่าง 4-8 คน
ตามแนวความคิดของโอลสัน¹ จึงไม่มีปรากฏในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งจากการที่ขนาดของกลุ่ม
ไม่เท่ากันนั้นจะทำให้ปริมาณการเปิดรับการสื่อสาร ความรู้ ทักษะ และ การออกเสียง
ของสมาชิกสภาตำบลแตกต่างกันไปด้วย ทั้งนี้เพราะกลุ่มสมาชิกขนาดกลางนั้นเป็นกลุ่มที่มี
สมาชิกน้อย มีโอกาสในการติดต่อสื่อสารกันมากกว่าจึงน่าจะมีปริมาณการเปิดรับการสื่อสาร
ความรู้ ทักษะ การออกเสียงสูงกว่ากรรมการกลุ่มขนาดใหญ่² ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบ
กันแล้ว ผลปรากฏดังตารางที่ 18, 19, 20 และตารางที่ 21 ดังต่อไปนี้

¹ แนวความคิดของ โอลสัน, อ้างแล้วใน แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

² สรุปจากทฤษฎีกลุ่มของ โอลสัน, อ้างแล้ว.

ตารางที่ 10 แสดงการเปรียบเทียบปริมาณการเปิดรับการสื่อสารของ
คณะกรรมการสภาตำบลกลุ่มขนาดใหญ่กับกลุ่มขนาดกลาง

ขนาดของกลุ่ม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S. D.)	ค่า t
กลุ่มขนาดใหญ่ (สมาชิก 23-31 คน)	10.9673	5.964	1.20*
กลุ่มขนาดกลาง (สมาชิก 13-22 คน)	10.0485	6.085	

หมายเหตุ กำหนดให้ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($\alpha = .05$)

* ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 10 จะเห็นได้ว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการเปิดรับการสื่อสารของคณะกรรมการในกลุ่มขนาดใหญ่กับกลุ่มขนาดกลาง มีค่าใกล้เคียงกันมาก และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยดังกล่าว พบว่า ค่าเฉลี่ยทั้งสองไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 เนื่องจากค่า t ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าค่า t จากตาราง ($1.20 < 1.96$) แสดงว่า ปริมาณการเปิดรับการสื่อสารของคณะกรรมการสภาตำบลกลุ่มขนาดใหญ่และกลุ่มขนาดกลางมีปริมาณที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 19 แสดงการเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับโครงการ กสช.
ของคณะกรรมการสภาตำบลกลุ่มขนาดใหญ่กับกลุ่มขนาดกลาง

ขนาดของกลุ่ม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S. D.)	ค่า t
กลุ่มขนาดใหญ่ (สมาชิก 23-31 คน)	20.2406	2.640	2.05*
กลุ่มขนาดกลาง (สมาชิก 13-22 คน)	20.9301	2.406	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 19 จะเห็นได้ว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เกี่ยวกับโครงการ กสช. ของคณะกรรมการสภาตำบลมีความแตกต่างกันไม่มากนัก แต่เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยดังกล่าว พบว่า ค่าเฉลี่ยทั้งสองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากค่า t ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่าค่า t จากตาราง ($2.05 > 1.96$) แสดงว่า คณะกรรมการสภาตำบลกลุ่มขนาดกลางมีความรู้เกี่ยวกับโครงการ กสช. สูงกว่าคณะกรรมการสภาตำบลกลุ่มขนาดใหญ่

ตารางที่ 20 แสดงการเปรียบเทียบที่ทัศนคติที่มีต่อโครงการ กสช. ของ
คณะกรรมการสภาตำบลกลุ่มขนาดใหญ่และขนาดกลาง

ขนาดของกลุ่ม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่า t
กลุ่มขนาดใหญ่ (สมาชิก 22-31 คน)	73.4762	8.064	0.34*
กลุ่มขนาดกลาง (สมาชิก 13-22 คน)	73.8621	8.061	

* ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 20 จะเห็นว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติของคณะกรรมการ ทั้งกลุ่มมีค่าใกล้เคียงกันมาก และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยดังกล่าว พบว่า ค่าเฉลี่ย ทั้งสองไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 เนื่องจากค่า t ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าค่า t จากตาราง ($.34 < 1.96$) แสดงว่า คณะกรรมการสภาตำบลกลุ่มขนาดใหญ่กับกลุ่มขนาด กลางมีทัศนคติต่อโครงการ กสช. ไม่แตกต่างกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21 แสดงการเปรียบเทียบปริมาณการออกเสียงของคณะกรรมการ
สภาตำบลกลุ่มขนาดใหญ่กับกลุ่มขนาดกลาง

ขนาดของกลุ่ม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S. D.)	ค่า t
กลุ่มขนาดใหญ่ (สมาชิก 23-31 คน)	0.8528	0.257	1.60 *
กลุ่มขนาดกลาง (สมาชิก 13-22 คน)	0.9016	0.209	

* ไม่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 21 จะเห็นว่า ค่าเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มมีค่าใกล้เคียงกันมาก และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทั้งสอง พบว่า ค่าเฉลี่ยทั้งสองไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 เนื่องจากค่า t ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าค่า t จากตาราง ($1.60 < 1.96$) แสดงว่า การออกเสียงอนุมัติหรือคัดค้านโครงการ กสช. ของคณะกรรมการสภาตำบลกลุ่มขนาดใหญ่กับกลุ่มขนาดกลางไม่มีความแตกต่างกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการทดสอบค่าปริมาณการเปิดรับการสื่อสาร ค่าความรู้ ค่าทัศนคติ และค่าการตัดสินใจของคณะกรรมการสภาตำบล เพื่อหาค่าความแตกต่างในค่าเฉลี่ยของกลุ่มคณะกรรมการสภาตำบล กลุ่มขนาดใหญ่กับกลุ่มขนาดกลาง จากตารางที่ 10 ถึงตารางที่ 21 ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยปริมาณการเปิดรับการสื่อสาร ค่าเฉลี่ยของทัศนคติ ค่าเฉลี่ยของการตัดสินใจของกลุ่มคณะกรรมการทั้งสองไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แต่มีค่าความรู้ของกลุ่มคณะกรรมการทั้งสองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ซึ่งจากการค้นพบนี้ มีข้อสงสัยเกิดว่า แม้ว่าปัจจัยอย่างอื่น คือ ปริมาณการเปิดรับการสื่อสาร ทัศนคติ การออกเสียง จะมีค่าไม่แตกต่างกันก็ตาม แต่ความรู้เกี่ยวกับโครงการ กสช. ของคณะกรรมการกลุ่มขนาดกลางสูงกว่ากลุ่มขนาดใหญ่ ดังนั้น จึงน่าจะตั้งเป็นข้อสมมุติฐานสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไปได้ว่า กลุ่มขนาดกลางมีโอกาสติดต่อสื่อสารกันไ้มากกว่า จึงทำให้มีความรู้สูงกว่ากลุ่มขนาดใหญ่

๑. ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการเปิดรับการสื่อสาร ความรู้ ทัศนคติของคณะกรรมการสภาตำบลกับผลของโครงการ กสช. ปี 2524

ในการพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการเปิดรับการสื่อสาร ความรู้ ทัศนคติกับผลของโครงการ กสช. นี้ จะพิจารณาจากตัวแปรที่ได้วิเคราะห์แล้วในการพิสูจน์สมมุติฐานที่ 1, 2, 3, 4, 5 ประกอบกับแนวความคิดและทฤษฎีของนักคิดต่าง ๆ ที่ได้เสนอไว้แล้วในบทที่ 2 เป็นกรอบในการอธิบาย ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานข้อที่ 6 ไว้ว่า "ปริมาณการเปิดรับการสื่อสาร ความรู้ ทัศนคติของคณะกรรมการสภาตำบล มีความสัมพันธ์กับผลของโครงการ กสช. ที่ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้วในปี 2524" ทั้งนี้เพื่อที่จะหาค่าตอบให้กับผลของโครงการ กสช. ปี 2524 ที่เจ้าหน้าที่ได้ประเมินว่าโครงการดังกล่าวในเขตอำเภอวังสามสียังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งจากการประเมินพบว่า ในการจัดทำโครงการประเภทที่ 1 จำนวน 45 โครงการ และโครงการประเภทที่ 2 จำนวน 29 โครงการนั้น ทำให้เสียงบประมาณไปโดยเปล่าประโยชน์ประมาณ 3 ล้านบาทเศษ ดังปรากฏจากตารางที่ 22 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 22 จำนวนงบประมาณที่คาดว่าจะสูญเสียไปจากการประเมินของ
เจ้าหน้าที่อำเภอ

จำนวนงบประมาณที่ใช้จ่ายตาม โครงการแต่ละประเภท (บาท)	ประโยชน์ที่ได้รับจากการ ประเมินของเจ้าหน้าที่ (บาท)	งบประมาณที่คาดว่าจะ สูญเสียไป (บาท)
โครงการประเภทที่ 1 4,230,603	(50%) 2,119,341.5	2,119,341.5
โครงการประเภทที่ 2 2,009,081	(60%) 1,685,920.6	1,123,952.4
7,040,519	3,805,270.1	3,243,293.9

จากการสูญเสียดังกล่าวนี้ น่าจะเป็นผลมาจากคณะกรรมการสภาตำบลได้
รับข่าวสารและข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ กสช. ในระดับต่ำ (การเปิดรับการสื่อสารอยู่ใน
ระดับต่ำ) ซึ่งมีผลทำให้ความรู้ และทัศนคติของคณะกรรมการสภาตำบลอยู่ในระดับต่ำไปด้วย
ซึ่งถ้าเป็นดังนี้ ก็จะทำให้ผลของโครงการที่ได้กระทำไปไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะคณะ -
กรรมการสภาตำบลมีความรู้เกี่ยวกับโครงการ กสช. น้อย และมีทัศนคติในทางลบต่อโครงการ ¹

¹ รายละเอียดของทฤษฎีนี้อยู่ใน Robert J. Lopham and Mauldin W.
Parker, National Family Planning Programs, (Review and Evaluation,
Studies in Family Planning, 1971), pp.29-52. in Everett M. Rogers,
Communication Strategies for Family Planning, pp.288-289., อ้างแล้วใน
แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.

แต่จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คณะกรรมการสภาตำบลมีระดับการเปิดรับการสื่อสารที่สูงพอสมควร คือค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของการเปิดรับการสื่อสารเท่ากับ 10.59 (จากตารางที่ 12) ความรู้ของคณะกรรมการสภาตำบลเกี่ยวกับโครงการ กสช. ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 73.3) และค่าเฉลี่ยของความรู้ของคณะกรรมการสภาตำบลอยู่ในระดับสูงด้วย คือ $\bar{X} = 20.53$ (จากตารางที่ 13) ทักษะของคณะกรรมการสภาตำบลที่มีต่อโครงการ กสช. อยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 70.5) และค่าเฉลี่ยของทักษะเท่ากับ 70.5 (จากตารางที่ 14) ซึ่งอยู่ในระดับสูงมาก และเมื่อพิจารณาเหตุผลที่ใช้ในการพิจารณาอนุมัติโครงการของคณะกรรมการสภาตำบลจากตารางที่ 15 แล้ว ก็ปรากฏว่า กรรมการสภาตำบลส่วนใหญ่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ แสดงว่า ตัวแปรปัจจัยเกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนบุคคลไม่มีผลต่อความล้มเหลวของโครงการ กสช. แต่อย่างใด

จากข้อมูลที่วิเคราะห์ได้นี้ แสดงว่า ค่าปริมาณการเปิดรับการสื่อสารเกี่ยวกับโครงการ กสช. ของคณะกรรมการสภาตำบลอยู่ในระดับสูง ความรู้เกี่ยวกับโครงการ กสช. และทักษะเกี่ยวกับโครงการ กสช. มีค่าสูง แต่ผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบลในเขตอำเภอม่วงสามสิบอยู่ในระดับต่ำ

ดังนั้น จึงไม่ยอมรับสมมุติฐานข้อที่ 6 ที่ตั้งไว้ กล่าวคือปริมาณการเปิดรับการสื่อสาร ความรู้ ทักษะของคณะกรรมการสภาตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับผลของโครงการ กสช. ที่ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้วในปี 2524 ซึ่งปรากฏการณ์เช่นนี้ เอเวอเรตต์ โรเจอร์ส ได้เคยพบมาแล้ว จากการศึกษากการเผยแพร่การวางแผนครอบครัวในประเทศอินเดีย กล่าวคือ จากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา 75-90 เปอร์เซ็นต์ มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวสูง และในจำนวนนี้ 70-90 เปอร์เซ็นต์ มีทัศนคติในทางบวกต่อการวางแผนครอบครัว แต่เมื่อถึงขั้นยอมรับปฏิบัติกลับมีผู้มาเข้ารับบริการวางแผนครอบครัวเพียง 6 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น¹

ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้เอง จึงสรุปได้ว่า การที่โครงการ กสช. ในปี 2524 ไม่ประสบผลสำเร็จดังที่คาดหวังไว้ นั้นมิใช่เป็นผลมาจากปริมาณการสื่อสาร ความรู้ ทักษะคติของคณะกรรมการสภาตำบล แต่อาจเป็นผลมาจากปัจจัยอย่างอื่นซึ่งจะได้นำเสนอในบทต่อไป

สรุปสมมุติฐาน

ในบทที่ 4 นี้ ผู้วิจัยได้เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับลักษณะของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย และได้เสนอการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพื่อพิสูจน์สมมุติฐานที่ถกไว้ ซึ่งผลปรากฏว่า เมื่อวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์แล้วพบว่า สมมุติฐานที่ไม่ได้รับการยืนยันคือ

สมมุติฐานที่ 1 ปริมาณการเปิดรับการสื่อสารไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ของคณะกรรมการสภาตำบล

สมมุติฐานที่ 2 ปริมาณการเปิดรับการสื่อสารไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของคณะกรรมการสภาตำบล

สมมุติฐานที่ 3 ปริมาณการเปิดรับการสื่อสารไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจอนุมัติโครงการ กสช.

สมมุติฐานที่ 6 ปริมาณการเปิดรับการสื่อสาร ความรู้ ทักษะคติของคณะกรรมการสภาตำบลไม่มีความสัมพันธ์กับผลของโครงการ กสช. ที่ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้วในปี 2524

สำหรับสมมุติฐานที่ได้รับการยืนยันคือ

สมมุติฐานที่ 4 ปัจจัยเกี่ยวกับผลประโยชน์มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจอนุมัติโครงการ กสช.

สมมุติฐานที่ 5 ปริมาณการเปิดรับการสื่อสาร ความรู้ ทักษะคติของคณะกรรมการสภาตำบลกลุ่มขนาดใหญ่กับกลุ่มขนาดกลาง ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ปริมาณการเปิดรับการสื่อสาร ทักษะคติ และการตัดสินใจอนุมัติโครงการ กสช. ของคณะ-

กรรมการสภาตำบลกลุ่มขนาดใหญ่และกลุ่มขนาดกลางไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตาม
 สมมติฐานข้อที่ 5 ที่ตั้งไว้ แต่ในส่วนที่เกี่ยวกับความรู้ของคณะกรรมการสภาตำบลกลุ่มขนาด
 กลางมีความแตกต่างไปจากความรู้ของคณะกรรมการกลุ่มขนาดใหญ่ กล่าวคือ กลุ่มขนาดกลาง
 มีความรู้เรื่อง กสช. สูงกว่ากลุ่มขนาดใหญ่ซึ่งในส่วนเกี่ยวกับความรู้นี้ ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
 ที่ 5 ที่ตั้งไว้

จากข้อสรุปสมมติฐานที่กล่าวมานี้ มีข้อน่าสังเกตประการสำคัญคือ ปริมาณการเปิดรับ
 การสื่อสารมิได้มีผลก่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และการออกเสียงของคณะกรรมการสภาตำบล
 สูงขึ้น อีกทั้งปริมาณการเปิดรับการสื่อสาร ความรู้ ทักษะของคณะกรรมการสภาตำบล ก็
 มิใช่ปัจจัยที่ทำให้โครงการ กสช. ไม่ประสบผลสำเร็จอีกด้วย และจากการที่ผู้วิจัยต้องการที่จะ
 ทราบสาเหตุของการไม่ประสบผลสำเร็จของโครงการนี้เอง ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาถึงลักษณะ
 การทำงานเป็นกลุ่ม และลักษณะเครือข่ายการติดต่อสื่อสารของคณะกรรมการสภาตำบล เพื่อ
 ที่จะหาคำอธิบายถึงสาเหตุนี้ เพราะจากการวิจัยเรื่องเครือข่ายการติดต่อสื่อสารของ โรเจอร์
 และคินเชคค์¹ ในประเทศเกาหลีใต้ พบลักษณะการทำงานเป็นกลุ่ม ผู้นำที่มีอิทธิพลภายในกลุ่ม
 บุคคลภายนอกที่เข้าไปติดต่อสื่อสารกับบุคคลในกลุ่ม และลักษณะเครือข่ายการติดต่อสื่อสาร
 ระหว่างกันภายในกลุ่มเป็นสาเหตุสำคัญในการประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกิจกรรม
 ที่กลุ่มกระทำอยู่ ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับเครือข่ายการติดต่อสื่อสารนี้ ผู้วิจัยจะได้เสนอต่อไป
 ในบทที่ 5

¹ อางแลว, ในแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง